

CO exemplaar

412

CO.2131357 - 1A

D3F/Me.

MAANDBERICHT SEPT. 1990

MAANDBERICHT

Een uitgave van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD).
Maandelijks wordt gerapporteerd over ontwikkelingen en activiteiten in binnen- en buitenland, die naar wij aannemen de moeite waard zijn onder uw aandacht te brengen.

U zult in het MAANDBERICHT dan ook in hoofdzaak korte, feitelijke rapportage aantreffen, inhakend op de actualiteit. Achtergrondinformatie zal opgenomen worden in het KWARTAALBERICHT, dat zoals gebruikelijk vier maal per jaar verschijnt.

Eventuele reacties op de bijdragen kunt u richten aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Postbus 20010
2500 EA DEN HAAG
Tel.: 070 - 3.61.44.01
toestel: 2382

INHOUD

	pag.
I. REACTIES OP DE GOLFCRISIS	5
– Dreiging van Palestijnse aanslagen vergroot	
– De Palestijnse gemeenschap in Nederland	
– Turks-Koerdische reacties	
– Reacties binnen De Beweging	
II. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN	8
– Sovjet-Unie: KGB werkt verder aan imago	
– Polen: kader voor nieuwe geheime dienst gescreend	
– Relatie Tsjechoslowakije-KGB	
III. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME	12
– Anti-imperialisme: internationale bijeenkomst in Nijmegen	
IV. ANTIDEMOCRATISCHE STROMINGEN	13
– Rechts-extremisme: Centrumdemocraten contra Centrumpartij'86	
V. MINDERHEDEN	14
– Recente ontwikkelingen in Suriname	
– Iraanse Koerden onder vuur	
VI. DIVERSEN	17
– China herwint prestige	
– Duitsland verenigd	
Bijlage: Agenda	19

I. REACTIES OP DE GOLFCRISIS

DREIGING VAN PALESTIJNSE AANSLAGEN VERGROOT

De Palestijnse bijval voor de Iraakse inval in Koeweit heeft er toe geleid dat het Iraakse regime haar banden met een groot aantal Palestijnse terroristische organisaties heeft aangehaald of zelfs hernieuwd. Als gevolg daarvan zijn de hoofdkwartieren van FATAH-RC (ABOE NIDAL), PFLP, DFLP en de FATAH-organisaties FORCE-17 en HAWARI (mogelijk ook het PLF) naar Bagdad verplaatst. Het is zeer wel denkbaar dat deze terroristische organisaties - die veelal over een goede, betrouwbare infrastructuur in diverse Europese landen (waaronder Nederland) beschikken - op Iraakse instigatie en met Iraakse steun aanslagen zullen plegen tegen doelen in het Westen. De gedachte aan de door SADDAM HOESSEIN geuite dreiging dat hij in geval van luchtaanvallen op Bagdad de oorlog zou verplaatsen naar de steden van de aanvallers, dringt zich dan onmiddellijk op.

Het PFLP-GC van AHMED JIBRIL ontbreekt in de opsomming van organisaties die hun banden met Bagdad hebben aangehaald: AHMED JIBRIL heeft recentelijk namelijk een toenadering tot Iran bewerkstelligd. Gezien de stellingname van Iran in het recente Golfconflict liggen aanslagen door deze groepering dan ook minder voor de hand.

Overigens dient te worden opgemerkt dat SADDAM HOESSEIN heel goed weet dat een tot Irak herleidbare terroristische aanslag een casus belli voor de Verenigde Staten zal vormen. Het is daarom waarschijnlijk dat de acties van de voornoemde groeperingen zich vooralsnog zullen beperken tot voorbereidende activiteiten, zoals objectverkenningen. Tegelijkertijd mag echter niet worden uitgesloten dat enkele individuen of kleine splintergroeperingen die niet in samenspraak met Irak zijn, toch reeds uit sympathie met de Iraakse zaak tot het plegen van aanslagen zullen overgaan.

DE PALESTIJNSE GEMEENSCHAP IN NEDERLAND

In het algemeen kan gesteld worden dat de Palestijnen in Nederland instemmen met de bezetting en annexatie van Koeweit door Irak. Koeweit heeft zich immers nooit voor de Palestijnse zaak ingezet en gold juist als uitbuiters van de Palestijnen die als gastarbeiders, zonder rechten, in Koeweit werkzaam waren.

Ook het feit dat een Arabische staat het tegen de Verenigde Staten durft op te nemen oogst veel bijval, maar het enthousiasme is niet zo groot dat de in Nederland

verblijvende Palestijnen zich ingevolge de oproep van SADDAM HOESSEIN bij de Iraakse ambassade aanmelden om zich te laten inlijven in het Iraakse leger. Dat de PLO, ondanks verdeeldheid in de leiding, de zijde van Irak koos, heeft voor vertegenwoordigers van de Palestijnse gemeenschap plausibele redenen:

- de populariteit van SADDAM HOESSEIN onder de Palestijnen in de kampen is groot;
- een anti-Iraaks standpunt zou worden uitgelegd als een pro- Amerikaans standpunt;
- met behulp van Irak zou de vestiging van een Palestijnse staat op korte termijn te verwezenlijken zijn.

6

Op dit laatste punt speelt SADDAM HOESSEIN handig in door een oplossing van het Palestijnse probleem onlosmakelijk te verbinden aan een eventuele oplossing van de Golfcrisis.

TURKS-KOERDISCHE REACTIES OP DE GOLFCRISIS

Op 20 augustus jl. werd door de PKK in Brussel (onder de naam ERNK) een persconferentie gehouden over het PKK-standpunt m.b.t. de Golfcrisis. Gesteld werd dat "SADDAM HOESSEIN een hond is die zich laat meeslepen door het imperialistische spel van de Verenigde Staten, de zionisten en de Turken. De Koerden hebben daarbij niets te winnen, zij kunnen slechts verpletterd worden tussen de Turkse en Iraakse legers".

Verschillende bronnen meldden dat Abdullah ÖCALAN, secretaris-generaal van de PKK, enige dagen later een heel andere mening zou zijn toegedaan; hij zou via een radiostation op Cyprus verklaard hebben dat de PKK klaarstond om Irak gewapende steun te verlenen tegen het imperialisme van de Verenigde Staten en Turkije.

Deze toenadering tot Irak zou hebben plaatsgevonden kort nadat (alweer volgens de berichten) Syrië zijn steun aan de PKK had verminderd, terwijl tegelijkertijd sprake was van levering van wapens door Irak aan de PKK.

De schijnbare tegenstrijdigheid tussen de standpunten van de leiding en van de leden van de PKK - uiteraard een ondenkbare situatie in een marxistische organisatie - kan verklaard worden uit zeer recent ontvangen informatie dat genoemde berichten over de toenadering tussen ÖCALAN en SADDAM HOESSEIN waarschijnlijk berusten op desinformatie van de Turkse overheid.

Het beoogde effect van de desinformatie had kennelijk moeten zijn dat toenadering tot Irak de PKK zou beroven van haar hoofdkwartier in Damascus en mogelijk haar opleidingskampen in de Bekaa-vallei, aangezien Syrië de VN-boycot van Irak steunt.

REACTIES BINNEN DE BEWEGING

Het activisme vanuit "De Beweging" wordt voor een belangrijk deel geïnspireerd door internationale gebeurtenissen of ontwikkelingen.

De afgelopen jaren lokte het Zuidafrikaanse apartheidssysteem veel acties uit. Ook de ontwikkelingen in Zuid-Amerika en de aanstaande eenwording van Europa zijn van invloed op het denken en de dadendrang van menig activist.

Toch kan niet worden gesteld dat alle belangrijke internationale gebeurtenissen zonder meer de gemoeders van de gemiddelde activist beroeren. Zo was het opmerkelijk dat het afbrokkelen van het Oostblok vrijwel geen reactie opriep. Uit de weinige publikaties over dit onderwerp in de actiebladen bleek dat men moeite had om over die kwestie een duidelijk standpunt in te nemen.

Thans doet zich opnieuw een ontwikkeling voor die het dagelijkse nieuws beheerst: de Golfcrisis.

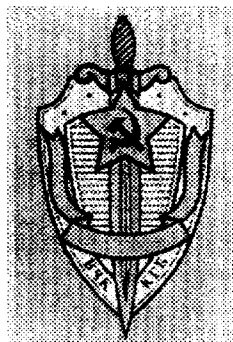
Het is duidelijk dat dit onderwerp tot de verbeelding spreekt van veel activisten. Uit de publikaties en andere reacties tot nu toe blijkt dat er nog geen volledig uitgewerkte visie op dit probleem is.

Eenzijds wordt geconstateerd dat "imperialistische westerse landen" voor een deel verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van de crisis en nu ten onrechte de rol van politiemans in het Midden-Oosten spelen, anderzijds leeft het besef dat zowel de binnenlandse als de buitenlandse politiek van Irak bepaald geen schoonheidsprijs verdienen. Met name de onderdrukking van de Koerden en zijn vrouwvijandige beleid worden SADDAM HOESSEIN verweten. Politiek gezien ziet men zich binnen "De Beweging" in feite gesteld voor de keus tussen twee kwaden.

Over één ding bestaat echter geen enkele twijfel: het inzetten van westerse legers is uit den boze. Het ligt dan ook voor de hand dat "De Beweging" vooral vanuit een antimilitaristische optiek actie zal voeren: niet zozeer vóór Irak, als wel tegen de inzet van militaire middelen in dit conflict.

II. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

SOVJET-UNIE: KGB WERKT VERDER AAN IMAGO

8

Het KGB gaat door met pogingen zijn imago in de Sovjetsamenleving te verbeteren. In het verleden zijn op dit terrein al vele initiatieven genomen, die in ieder geval gezorgd hebben voor meer openheid over (aspecten van) het functioneren, de taken en de samenstelling van het KGB en over in het verleden begane misstappen. De in het kader van deze imagoverbetering tot nu toe gevoerde campagne heeft ervoor gezorgd dat sinds begin 1989 in de Sovjetpers en andere massamedia vrijwel wekelijks aandacht aan het KGB wordt geschonken, waarbij de teneur beslist niet altijd positief, op zijn minst kritisch en soms ook duidelijk negatief kan worden genoemd. Aandachttrekkende voorbeelden van de laatste categorie zijn de artikelen waarin voormalig KGB-generaal KALUGIN rechtstreeks of geciteerd aan het woord kwam met kanttekeningen bij het functioneren van het staatsveiligheidsapparaat in heden en verleden.

Het KGB is van plan om in de toekomst zijn verhouding tot de maatschappij een andere basis te geven en nog meer - maar dan gestructureerd - voor het voetlicht te treden. Met het oog hierop werd op 11 september in het hoofdkwartier van het KGB een "Centrum voor Maatschappelijke Verbindingen" formeel in gebruik gesteld, dat het KGB "doorzichtiger moet maken voor de publieke opinie". De activiteiten van het KGB dienen in de toekomst "ondergeschikt te zijn aan de belangen van de samenleving en gericht te zijn op de bescherming van de rechten van de burger". De kritiek die - aldus KARBAINOV, het hoofd van het nieuwe Centrum - op het Comité voor Staatsveiligheid wordt uitgeoefend, heeft een destructief karakter; hij noemde dit begrijpelijk omdat in het bewustzijn van de mensen ook op dit moment nog negatieve ideeën overheersen. Daaraan moet kennelijk worden gewerkt en een einde worden gemaakt.

Aan de oprichting van dit "Centrum voor Maatschappelijke Verbindingen" was eind mei al aandacht geschonken in een Pravda-artikel, waarin werd gesteld dat dit nieuwe KGB-onderdeel zich vooral zal bezighouden met "het verstrekken van informatie aan arbeiders, onderzoekers en studenten" en met "het verzamelen, samenvatten en analyseren van niet-geclassificeerde informatie over het werk van het KGB". De resultaten van deze activiteiten zullen via bulletins aan de pers ter beschikking worden gesteld.

Doel daarvan is het verschaffen van informatie over de doelen die het KGB nastreeft en over de resultaten die daarbij worden bereikt. Daarnaast wil het Centrum uitdrukkelijk ook contacten aanknopen met "speciale diensten" van sommige westerse landen.

KARBAINOV - vroeger werkzaam in de inmiddels opgeheven en voor de controle van dissidenten verantwoordelijke vijfde Afdeling van het KGB - kondigde ter gelegenheid van de formele in gebruikstelling van het Centrum aan dat binnenkort een tijdschrift zal verschijnen, waarin archiefmateriaal van het KGB zal worden gepubliceerd en lijsten zullen worden opgenomen van in het verleden door de Staatsveiligheidsdiensten ten onrechte vervolgte personen.

POLEN: KADER VOOR NIEUWE GEHEIME DIENST GESCREEND

In april jl. werd in Polen het wetsvoorstel aangenomen, dat voorzag in de opheffing van de oude geheime dienst (SB) en de oprichting van een nieuw "Bureau voor de Bescherming van de Staat" (UOP), dat op 10 augustus als zodanig moest gaan functioneren. Belangrijk onderdeel van het reorganisatieproces was de zuivering van het veiligheidsapparaat van functionarissen met een besmet verleden. Hiertoe werd op 21 juni een Centrale Kwalificatie Commissie voor het UOP ingesteld, die moest nagaan in hoeverre het te recruterende personeel van de nieuwe dienst onder het oude SB-bestel de "menselijke waardigheid van een medeburger" had geschaad, of de voormalige werkring voor persoonlijk gewin had misbruikt. Alle 22.000 vaste medewerkers, jonger dan 55 jaar, die in de zomer van 1989 nog deel uitmaakten van de SB en belangstelling hadden voor een functie in het UOP of de eveneens reorganiseerde politie, waren verplicht zich door deze kwalificatiecommissie te laten screenen.

In augustus jl. maakte de kwalificatiecommissie de resultaten van haar werkzaamheden bekend. Ongeveer 8.000 SB-functionarissen hadden besloten niet voor de commissie te verschijnen, 14.034 medewerkers van de oude dienst hadden wel hun belangstelling kenbaar gemaakt. Van hen ontvingen 8.658 personen in een

eerste ronde een positief advies en 5.367 een negatief, wat inhield dat zij niet voor een functie bij het UOP of de Poolse politie in aanmerking zouden komen. Van dit totaal van 5.367 gingen er 4.500 in beroep bij de commissie, die in bijna 50% van de gevallen alsnog positief oordeelde.

De nieuwe medewerkers van het UOP moeten waarschijnlijk vooral gezocht worden onder de 2.867 functionarissen die eind mei nog steeds voor de SB werkzaam waren. Van hen werden slechts 184 personen door de kwalificatiecommissie afgewezen. Overigens houdt een positief oordeel van de commissie geen automatische aanstelling bij het UOP in, maar slechts een recht van sollicitatie bij de nieuwe geheime dienst of de georganiseerde politie, die beide onder het Poolse ministerie van Binnenlandse Zaken ressorteren.

Afhankelijk van het aantal beschikbare banen bij beide instanties, dat aanzienlijk lager zal zijn dan in het verleden, zullen vele "goedgekeurde" SB-functionarissen alsnog afvallen en een vorm van "outplacement" tegemoet moeten zien.

10

RELATIE TSJECHOSLOWAKIJE-KGB

De gepensioneerde KGB-kolonel V. KOSOLAPOV beschuldigde in een artikel in de "KRASNAYA ZVEZDA" (15 sept. 1990) de Tsjechoslowaakse vice-minister van Binnenlandse Zaken Jan RUML ervan in het verleden al goede contacten te hebben onderhouden met de Amerikaanse "speciale diensten". Een uitgebreid antwoord van Jan RUML hierop verscheen in het Tsjechoslowaakse blad "LIDOVE NOVINY" (22 sept. 1990). Hieronder een deel van het desbetreffende artikel waarin Jan RUML ingaat op de werkwijze van de Sovjetrussische geheime dienst in Tsjechoslowakije.

» De ontwikkeling na 1968 kent de heer KOSOLAPOV uit eigen ervaring. Hij arriveerde in ons land in december 1968 als adviseur voor de strijd "tegen de binnenlandse vijand" en bleef dit interessante werk uitoefenen tot eind november 1989, toen hij op heimelijke wijze het gebouw van de StB (de Tsjechoslowaakse geheime dienst) in de Thakurovastraat in Praag verliet en verhuisde naar de Sovjetambassade. Hij weet daarom maar al te goed, dat er niet alleen Sovjetadviseurs op het federale ministerie van Binnenlandse Zaken zaten maar ook dat anderen (onder wie hijzelf) zich op de afzonderlijke directoraten van de StB ophielden en wel op het directoraat I (spionage), directoraat II (contraspionage), directoraat VI (techniek), directoraat X (interne vijand) en XI (economie). De Sovjetadviseurs hadden toegang tot alle documenten, die zij naar eigen goeddunken opvroegen en om te voorkomen dat hun iets ontging, verzochten zij meestal ook om "alles wat maar interessant was". In een document voor een collegium van de minister van 20 november 1980 wordt gezegd: "De vertegenwoordigers van de Sovjetinlichtingendienst op het directoraat I van de StB worden op de hoogte gehouden van de dagelijkse productie van de rezidentura's van dit onderdeel". En op andere directoraten was het niet anders.

HUIDIGE SITUATIE

Dat alles is nu afgelopen. Weliswaar bestaat in het huidige Tsjechoslowakije vanzelfsprekend een contraspionagedienst: wij zijn niet zo naïef om te denken, dat buitenlandse inlichtingendiensten niet actief zullen zijn tegen ons. Maar de kerken, politieke partijen en allerlei andere organisaties krijgen niet meer te maken met een zogenaamde contraspionage- bescherming, niemand gaat meer langs kroegen om te beluisteren wat de bevolking denkt. Als we willen weten, wat de mensen echt denken, dan hebben we daarvoor een instituut voor het onderzoeken van de publieke opinie en in laatste instantie ook de verkiezingen. Als we willen weten wat onze politieke opponenten denken, dan lezen we hun kranten. De ervaringen van de heer KOSOLAPOV gaan nu niet meer op.

Om redenen die niemand kent, had de heer KOSOLAPOV de overtuiging gekregen dat het federale ministerie van Binnenlandse Zaken nog werknemers had in Moskou. Ik zou graag kennis willen maken met deze mensen, die zich uitgeven voor werknemers van het ministerie.

Verhaaltjes over mijn nauwe contacten met vertegenwoordigers van de Amerikaanse speciale diensten, nog vóór 17 november, zijn te belachelijk voor woorden, ware het niet dat het hierbij gaat om een goed voorbeeld van een beginnende campagne van desinformatie. Ik kan alleen maar zeggen dat ik nooit een aanbod geaccepteerd heb tot spionage voor de Verenigde Staten, en wel om twee redenen: Ik heb nooit zo'n aanbod ontvangen, en als ik zo'n aanbod gekregen zou hebben zou het veel te gevaarlijk zijn geweest dit te accepteren.

Nu sta ik als eerste vice-minister van Binnenlandse Zaken wel in contact met vertegenwoordigers van verschillende diensten, maar in geen geval met het KGB. Het is een onderdeel van mijn werkverplichtingen, en overigens is het geen geheim dat op veel terreinen geheime diensten samenwerken - bijvoorbeeld in de strijd tegen internationaal terrorisme en tegen de handel in drugs.

De heer KOSOLAPOV beweert, dat het KGB niet aan werving deed onder Tsjechoslowaakse burgers. Dit is een ongehoorde leugen. De heer KOSOLAPOV weet heel goed dat al het hoger personeel van de StB- beginnend met de chefs van de afdelingen (inclusief de zogenaamde kaderreserves) - een cursus van enkele maanden moesten volgen op de hogeschool van het KGB. Op deze school kregen mensen van de StB een opleiding van drie of vijf jaar. De heer KOSOLAPOV weet ook heel goed dat zijn Tsjechoslowaakse medewerkers het vanzelfsprekend vonden dat zij zonder enige tegenprestatie ter beschikking stonden van het KGB. Tot onze spijt moet onze interesse wel degelijk blijven uitgaan naar dit soort mensen. We verdenken hen ervan dat ze zich niet kunnen verzoenen met het verlies van hun positie, functie en invloed en dat ze zullen proberen langs ongrondwettelijke weg dit alles terug te krijgen. De heer KOSOLAPOV beweert dat we nieuwe vijanden creëren. Dat is niet waar, het gaat hier om oude vijanden. Wij kennen hen al meer dan veertig jaar. Wij weten dat teveel toegeven, of zelfs negeren, ons fataal zou kunnen worden: die fout zullen wij niet maken. <<

III. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME

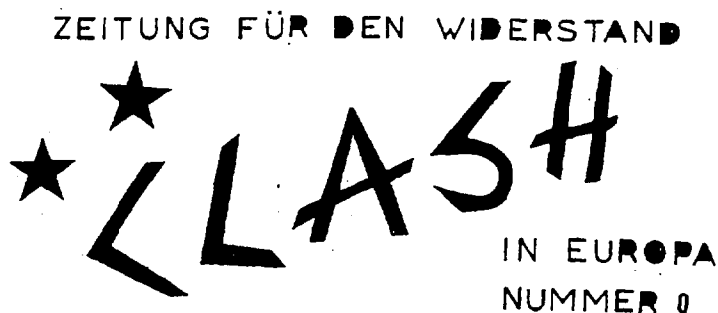
ANTI-IMPERIALISME: INTERNATIONALE BIJENKOMST IN NIJMEGEN

12

Van 7 tot en met 10 september kwamen in Nijmegen ongeveer vijftig activisten uit Nederland, West-Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Noorwegen en Engeland bijeen. Het betrof vertegenwoordigers van zogenaamde informatiepunten in de genoemde landen. Deze informatiepunten hebben de vorm van een alternatieve boekhandel en/of persbureau, en zijn voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de verspreiding van informatie binnen "De Beweging".

Het was niet voor het eerst dat een dergelijke bijeenkomst plaatsvond. Sedert augustus 1989 kwam men vier maal bijeen in respectievelijk Bielefeld, Kopenhagen, Wenen en Offenbach. Van Nederlandse zijde waren activisten, behorend tot de anti-imperialistische stroming binnen "De Beweging", op deze meetings aanwezig. In Nijmegen werd door de aanwezigen onder meer uitvoerig gesproken over de mogelijkheid om in de toekomst tot een meer gestructureerde informatie-uitwisseling te komen.

Een eerste aanzet om de thema's onderling af te stemmen is reeds gegeven: als een tastbaar resultaat van eerdere bijeenkomsten verscheen in augustus het nulnummer van het blad "Clash", een "tijdschrift voor het verzet in West-Europa". Het is de bedoeling dat dit blad, dat in een Engelse en Duitse versie zal verschijnen, vier maal per jaar in verschillende Europese landen zal worden verspreid. "Clash" wordt vervaardigd in West-Duitsland; als contactadres wordt vermeld de boekhandel "Slagerzicht" te Amsterdam.

Binnen de kring van anti-imperialisten zijn internationale contacten en bijeenkomsten geen nieuw verschijnsel. Er is al geruime tijd sprake van actie-items die internationaal overeenstemmen, en van gecoördineerde of gezamenlijk uitgevoerde acties. Als het blad "Clash" op grote schaal wordt verspreid of geciteerd, zal ook in bredere kring binnen "De Beweging" meer sprake zijn van internationale afstemming van thematiek.

Bijeenkomsten zoals die in Nijmegen zijn voor De Beweging van groot belang omdat daaraan wordt deelgenomen door activisten die in de informatiepunten over een belangrijk instrument voor de informatieverspreiding beschikken.

IV. ANTIDEMOCRATISCHE STROMINGEN

RECHTS-EXTREMISME: CENTRUMDEMOCRATEN CONTRA CENTRUMPARTIJ'86

De door de loco-burgemeester van Dordrecht verboden persconferentie van het Vlaams Blok (VB) en Centrumpartij'86 (CP'86) heeft in de pers maar ook in rechts-extreme kringen veel stof doen opwaaien.

JANMAAT van de Centrumdemocraten (CD), die alle aandacht van de pers op de CP'86 gevestigd zag, maakte kort na de gebeurtenissen in Dordrecht bekend dat in september een internationaal gezelschap, waaronder LE PEN en SCHÖNHUBER, voor een gezamenlijke bijeenkomst naar Den Haag zou komen. Dit bleek een wanhopige poging om te proberen een stuk aandacht naar de CD toe te trekken.

V. MINDERHEDEN

RECENTE ONTWIKKELINGEN IN SURINAME

VREDESPROCES

Al maandenlang tracht men in Suriname te komen tot een nieuwe ronde van vredesbesprekingen.

14

Belangrijkste oorzaken van het falen van deze pogingen zijn de alom heersende angst voor BOUTERSE en de mede daardoor veroorzaakte aarzelende houding van de regering. Bovendien stagneert het vredesproces omdat steeds opnieuw incidenten plaatsvinden zoals de arrestatie van BRUNSWIJK (waarbij twee van zijn lijfwachten de dood vonden), de moord op politie-inspecteur GOODING en beschietingen op politie- en andere overheidsgebouwen.

Suriname is hiermee in een impasse geraakt, waarbij terreur en criminaliteit steeds meer de overhand krijgen en de economische situatie op een dieptepunt is beland. Ondanks (of dankzij?) de genoemde ontwikkelingen blijven alle partijen, te weten Surinaams Nationaal Leger (SNL), regering, Jungle Commando (JC) en Toekajana's, streven naar nieuwe vredesbesprekingen. Dit wordt vooral toegejuicht en gestimuleerd door de overheid in Frans Guyana, voor wie het vluchtelingenprobleem inmiddels tot een onaanvaardbare situatie is uitgegroeid.

ONTMOETING BOUTERSE-BRUNSWIJK

Ondanks het feit dat BOUTERSE tot nu toe alle vredesonderhandelingen saboteerde, treedt hij de laatste weken naar buiten als de man die het vredesproces dit keer wil doen slagen. Sedert begin september bereidt hij een nieuwe ontmoeting met BRUNSWIJK voor, die mogelijk op korte termijn in Parijs gaat plaatsvinden.

ONRUST IN POLITIEKRINGEN HOUDT AAN

Na de gewelddadige dood van inspecteur GOODING heerst er nog steeds grote onrust binnen politiekringen. De politiebond eist de arrestatie van de daders; het onderzoek is echter in korte tijd volkomen vastgelopen. Voor een ieder in Suriname is het echter duidelijk dat het leger betrokken is bij de moordaanslag, en dat de regering en de daartoe aangewezen justitiemedewerkers geen onderzoek naar de ware toedracht durven in te stellen.

Uit onvrede met de situatie vinden nog steeds stakingen en veragringsacties plaats, terwijl anderzijds tientallen gefrustreerde politiemensen naar Nederland uitwijken. Op dit moment bevinden zich ongeveer 75 Surinaamse politieagenten in Nederland.

15

OPSTELLING JUNGLE COMMANDO EN POSITIE BRUNSWIJK

Het JC is nog steeds bereid mee te werken aan vredesonderhandelingen, echter met behoud van de voorwaarden zoals die reeds in het Kourou-akkoord werden vastgelegd.

BRUNSWIJK volgt daarbij nog steeds de weg van de diplomatie en vindt dat verdere gewapende strijd voorkomen dient te worden.

Zijn medecommandanten Che, Kofi A Jong Pong en Castro zijn echter bereid de wapens opnieuw ter hand te nemen.

Gezien de benarde militaire positie waarin het JC op dit moment verkeert (zij zijn immers teruggedreven tot Stoelmanseiland) is de opstelling van BRUNSWIJK vermoedelijk wel de meest realistische.

CONCLUSIE

Suriname bevindt zich in een diep dal, waar het niet meer op eigen kracht uit lijkt te kunnen komen.

Bovendien zijn ondanks de gesprekken over vrede alle strijdende partijen zich opnieuw aan het bewapenen.

Ook de regering speelt hierin een twijfelachtige rol. Naast de eerdergenoemde angst voor BOUTERSE nemen de aanwijzingen toe dat diverse invloedrijke gezagdragers bewust voor eigen gewin de chaos in Suriname in stand houden. Dit alles schept een klimaat waarin criminaliteit en corruptie hoogtij vieren.

IRAANSE KOERDEN ONDER VUUR

Kort geleden meldden zich twee Iraans-Koerdische vluchtelingen op een politiebureau met het verzoek of ze pistolen konden krijgen.

De reden voor dit verzoek was dat beiden, als lid van de Koerdische Democratische Partij van Iran (KDP-Iran), vreesden doodgeschoten te zullen worden, zoals dat ook gebeurd was met een aantal van hun politieke vrienden in Oostenrijk, Turkije en Zweden.

Waar de vluchtelingen op doelden, is duidelijk:

16

- Op 13 juli 1989 werd de leider van de KDP-Iran, Dr. GHASSEMLOU, in Wenen vermoord - vermoedelijk door een Iraanse groepering;
- In Turkije is op 16 augustus 1990 een vooraanstaand lid van de KDP-Iran doodgeschoten, vermoedelijk door vertegenwoordigers van het Iraanse regime;
- Op 6 september werd de vrouw van Amir GHAZI, lid van de KDP-Iran, in het Zweedse Vaesteraas door een bombrief dusdanig verwond dat zij kort daarop overleed.

In Iraans-Koerdische kringen wordt aangenomen dat de Iraanse overheid haar offensief tegen o.a. de Koerden heeft geïntensiveerd, mogelijk omdat de huidige Golfcrisis daartoe de gelegenheid biedt.

Zoals reeds eerder werd aangegeven, concentreren de Iraanse inlichtingenactiviteiten in Europa zich de laatste tijd steeds meer op het intimideren en uitschakelen van iedere vorm van oppositie tegen het regime in Teheran. Tot die oppositie behoren naast Koerdische organisaties zoals de KDP-Iran ook de Mudjaheddien en de Monarchisten. Bekend is dat ook in deze kringen bedreigingen en moorden hebben plaatsgevonden.

VI. DIVERSEN

CHINA HERWINT PRESTIGE

Zowel de in volle gang zijnde Aziatische Spelen in Beijing als de ontspannen viering op 1 oktober van China's nationale feestdag (herdenking van de stichting van de Volksrepubliek in 1949) illustreren hoe de negatieve reacties op de rebelle van voorjaar 1989 inmiddels nationaal en internationaal nagenoeg zijn weggeëbd. Een aantal maatregelen bevorderde dit slijtageproces, waaronder de "vrijlating" van een enkele prominente dissident (FANG Lizhi), de invrijheidstelling van veel gevangen zittende activisten en grootscheepse personele mutaties in kringen van civiel en militair bestuur. Bovendien concentreerde de Chinese diplomatie zich het afgelopen jaar bij het wegmasseren van alle antipathie sterk - en met succes - op Derde-Wereldlanden.

Ook de recente stellingname van de Volksrepubliek tegen Irak, toch een vanouds goede klant in haar wapenwinkel, viel internationaal in goede aarde*. Dit leidde er mede toe dat minister VAN DEN BROEK zich onlangs uitsprak voor een herstel op termijn van de Nederlands-Chinese betrekkingen. Overigens was deze voor Bagdad pijnlijke ontwikkeling wel logisch, in het licht van de kort voor het uitbreken van de Golfcrisis aangeknoopte diplomatieke betrekkingen tussen China en Saoedi-Arabië, een veelbelovende nieuwe wapenhandelspartner.

Daarnaast herwon China eveneens prestige met de versoepeling van zijn positie inzake Cambodja, een koerswijziging die een Chinees-Vietnamese toenadering blijkt te hebben versneld en een oplossing van de Cambodjaanse kwestie nu echt binnen bereik heeft gebracht.

De actuele drukte in en om de Chinese hoofdstad is er de oorzaak van dat het al enige tijd op stapel staande zevende Plenum van het Centraal Comité van de Chinese Communistische Partij pas eind oktober, begin november zal plaatsvinden. Het geeft de beide hoofdfacties die elkaar momenteel volgens vele berichten in de schaarse haren zitten (enerzijds de conservatieve kring rond premier LI Peng, anderzijds de medestanders rond diens opposenten binnen het Politburo, met name partijleider JIANG Zemin en LI Ruihuan) tenminste wat meer respijt. Als grote twistpunten worden genoemd: de nieuwe economische meerjarenplannen, de verhouding tot het Westen, het gezag over de gewapende Volkspolitie en de mogelijke politieke come-back van "duif" ZHAO Ziyang (ex-partijleider) en "havik" DENG Liqun (oud-propagandachef).

* De laatste meldingen over een ophanden zijnde leverantie van de strategische stof lithiumhydride aan Irak, evenals Beijings afkeer van de inzet van geweld in de Golf, dreigen die positieve ontwikkeling evenwel weer teniet te doen.

DUITSLAND VERENIGD

Met ingang van 3 oktober 1990 is er een einde gekomen aan de Deutsche Demokratische Republik (DDR). De bewoners van dit deel van het "nieuwe Duitsland" gaan een nog onzekere toekomst tegemoet.

Immers, het is inmiddels duidelijk geworden dat de voormalige DDR een grote economische achterstand heeft te overbruggen. Onduidelijk is echter wat de sociale en economische gevolgen zullen zijn voor de voormalige Oost Duitsers en hoelang het zal duren voor de achterstand zal zijn ingehaald.

De laatste maanden hebben een beeld gegeven van toenemende ontredde- ring, niet alleen op economisch maar ook op politiek en bestuurlijk gebied. Vooral bij dit laatste speelde het spook van de Stasi een grote rol. Ondanks vele geruchten en publikaties, ook in ons land, over nog steeds voortdurende activiteiten van Stasi-medewerkers, moeten de meer recente speculaties naar het land der fabelen worden verwezen.

Na de hereniging zal in het voormalige Oostduitsland, gelijk aan de huidige organisatie in de Bondsrepubliek, in alle "Länder" een "Amt für Verfassungsschutz" (LfV) worden geformeerd dat verantwoordelijk zal zijn voor de bestrijding van spionage, terrorisme etc.

Het "Bundesamt für Verfassungsschutz" in Keulen blijft zijn huidige centrale rol vervullen.

Het is niet de bedoeling dat de nieuwe LfV's zullen worden bezet door medewerkers afkomstig uit de huidige Bondsrepubliek. Wel zal er uiteraard voor worden zorggedragen dat ex-Stasimedewerkers (die inmiddels alle bij de Westduitse autoriteiten staan geregistreerd) geen deel zullen uitmaken van deze nieuwe LfV's.

SITUATIE IN NEDERLAND

Alle officiële DDR-vertegenwoordigingen, inclusief de ambassade en het consulaat in Den Haag, zijn inmiddels gesloten; alle medewerkers zijn naar huis teruggekeerd.

Bijlage:

Agenda

- 23 oktober Rechtszaak in Alkmaar tegen 6 ANS-leden.
- 11 november Herdenking door Viking-Jeugd in IJsselstein.
(in IJsselstein bevindt zich een begraafplaats voor Duitse oorlogslachtoffers).